

Atrapat enmig del conflicte que ha esclatat al Txad, el cap d'estat francès, Nicolas Sarkozy, ha optat per donar suport al seu homòleg txadià, Idriss Déby, el president que ha estat a punt de ser derrocat pels milicians rebels, que fa pocs dies que van arribar a controlar uns quants barris de la capital, N'Djamena. Per donar suport militar a Déby, Sarkozy ha cercat l'aixopluc de les Nacions Unides, que ha adoptat una resolució que condemna els atacs dels rebels, dóna suport al govern de Déby i deixa via lliure a una eventual intervenció dels soldats francesos.

La resolució de l'ONU, votada al Consell de Seguretat també per Líbia, que guanya protagonisme a la crisi, va arribar després d'uns dies de dubtes per part de la presidència francesa, que fins i tot va oferir a Déby la possibilitat de ser evacuat a l'estranger, en un moment en què als rebels només els quedava el palau presidencial per prendre el poder. Déby, que en tot moment es va negar a pactar la rendició, va aconseguir trencar el setge, potser perquè els rebels van trobar més resistència que no s'esperaven. A l'ae-

Els guerrillers rebels del Txad van aconseguir fa uns quants dies de controlar gran part de la capital, N'Djamena, però la intervenció de França va evitar la caiguda del règim del president Idriss Déby. D'aquesta manera, el president Nicolas Sarkozy reforça el paper francès com a antiga potència colonial, alhora que mira de frenar la influència creixent del Sudan a la regió.

Sarkozy salva Déby

roport, els soldats francesos del dispositiu Épervier van evacuar centenars de ciutadans comunitaris, però també van impedir que els milicians arribessin a ocupar un lloc tan estratègic.

El dispositiu Épervier, desplegat per França el 1986 de resultes d'un acord bilateral de defensa amb el Txad, és format per 1.200 soldats, un contingent que s'ha ampliat a uns 1.400 amb l'arribada d'homes procedents d'una base francesa al Gabon. "Espero que no necessitem la declaració de les Nacions Unides", va declarar Bernard Kouchner, ministre d'Afers Estrangers francès en ser aprovada la resolució. Aïllada diplomàticament i desgastada després de l'ofensiva contra N'Djamena, la coalició guerrillera es va retirar a l'est del Txad, on els milicians es mouen sense entrebancs. Mentrestant, a la capital, les forces de seguretat van detenir els principals dirigents d'una oposició que s'havia desmarcat clarament de la guerrilla. Segons una organització africana de drets humans, van ser detinguts Mahamat Saleh, president del Partit per les Llibertats i el Desenvolupament (PLD); Lol Mahamat Choua, de l'Agrupament Democràtic pel Progrés (ADP); i Ngarleji Yorongar, de la Federació Acció per la República (FAR). Tots tres polítics havien impulsat el mes d'agost passat un acord, ben vist per França i la Unió Europea, per democratitzar el règim de Déby.

Una aliança heterogènia

La coalició de guerrillers rebels que va arribar a la capital del Txad, N'Djamena, a principi de febrer, és formada per tres organitzacions. La més important, per capacitat militar, és la Unió de Forces per la Democràcia i Desenvolupament (UFDD), creada a final del 2006 i encapçalada pel general Mahamat Nouri, ministre de Defensa del president Déby del 2001 al 2003, i durant uns quants mesos del 2007. Nouri havia estat un dels homes de confiança de l'ex-president Hissen Habré, derrocat per Déby el 1990. La segona organització de la coalició guerrillera és l'Agrupament de Forces pel Canvi (AFC), dirigida per Timane Erdimi, un nebot del president que, després d'ocupar alts càrrecs al govern, va prendre les armes i denuncià la corrupció de l'entorn del seu oncle. Erdimi pertany, com Déby, a l'ètnia zaghawa, minoritària al Txad i present també a l'altra banda de frontera, al Sudan. El tercer grup, el més petit, és la Unió de Forces per la Democràcia i Desenvolupament Fonamental (UFDD-D), una escissió del primer que dirigeix Abdelwahid Adoud i que es troba implantat entre els àrabs txadians. Val a dir que la coalició rebel ja havia arribat a N'Djamena l'abril del 2006. Aleshores, ho va fer amb un altre nom, el Front Unit pel Canvi Democràtic, també dirigit per Mahamat Nouri. El Front va ser creat per pressions del govern sudanès, per unir unes guerrilles disperses, sense un objectiu militar comú. Amb els acords de Sirte, a Líbia, el Front va acceptar de deixar les armes en canvi de càrrecs governamentals i promeses d'incorporar els seus homes a l'exèrcit. L'acord va ser ben efímer: un mes després ja patrullaven de nou per l'est del Txad i preparaven una nova ofensiva per a final del mes passat.

Evitar ingerències. En impulsar la resolució de les Nacions Unides, el president Sarkozy ha confirmat que no vol ingerències externes en un dels països de l'espai d'influència de França a l'Àfrica. Amb l'ofensiva de la guerrilla no es posava en joc tan sols la supervivència el règim de Déby, amb el qual el president manté unes relacions difícils des de la detenció dels cooperants de l'Arche de Zoé, a l'octubre passat.

Un home observa un vehicle de l'exèrcit francès intentant travessar el llit d'un riu prop de Moura, a l'est del Txad, en una imatge d'arxiu presa l'agost del 2004.

Tant la diplomàcia europea com la dels Estats Units, que ha seguit amb atenció la crisi, veuen el règim del Sudan, país veí, al darrere de la guerrilla. Si la coalició de rebels, encapçalada pel general Mahamat Nouri, hagués arribat al poder es podria haver estès l'àrea d'influència del govern del Sudan, en el qual els islamistes tenen molta influència. Un Sudan enfortit —és el país més extens de l'Àfrica, amb més de 2,5 milions de quilòmetres quadrats— és percebut com una amenaça per a França, però també pel president libi, Moammar al-Gaddafi, i pels països de la regió del Sahel, com ara Níger.

Això no obstant, el govern sudanès, presidit per Omar Bashir, ha negat en tot moment cap implicació en el conflicte txadià. Déby i els serveis de seguretat europeus no pensen de la mateixa manera, ans defensen que Bashir dona suport a la guerrilla txadiana. Al mateix temps, el govern sudanès acusa Déby d'armar les guerrilles que actuen a la zona del Darfur. Així, en salvar el règim de Déby, el president francès pot

donar garanties a la Unió Europea per al desplegament de la missió Eufor, integrada per 3.700 soldats, dels quals 2.100 seran francesos. L'Eufor es desplegarà a l'est del Txad i al nord de la República Centrafricana, per protegir els refugiats del conflicte del Darfur. A la República Centrafricana ja hi ha soldats francesos, que han intervingut al costat dels soldats governamentals per combatre unes guerrilles que es dediquen més al pillatge que no pas a amenaçar el règim.

Temors europeus. El projecte Eufor ha despertat molt recel entre bona part dels països de la Unió Europea, que temen que la missió s'eternitzi o que es vegi implicada en un conflicte que no té la solució al Txad sinó al Darfur. De fet, al llarg de més de quatre anys de guerra, malgrat les pressions dels Estats Units, de la Unió Europea i fins i tot de la Unió Africana, el govern sudanès no ha cedit ni un pèl al Darfur. No solament continua donant suport als janjawids, les milícies acusades de

violacions dels drets humans, sinó que fa tot el possible per impedir el desplegament de la missió de les Nacions Unides (Minuad) que ha de substituir el contingent de la Unió Africana, incapaç de protegir la població del Darfur. La Minuad serà formada per uns 20.000 homes, una part dels quals seran els mateixos que ara integren la missió de la Unió Africana.

Tanmateix, el desplegament de l'Eufor no garantirà l'estabilitat al Txad perquè les aliances guerrilleres, com demostra la història postcolonial, es fan i es desfan. I un dia s'és al govern i un altre dia al desert, amb les armes a la mà. Déby mateix n'és un exemple: va ser el braç dret de l'anterior president, Hissen Habré, i quan va creure que no tenia res a fer en aquell govern se'n va anar a l'est del Txad i, amb els seus seguidors, en bona part de l'ètnia zaghawa, va organitzar un moviment que en pocs mesos va arribar a N'Djamena i va derrocar Habré.

Antoni Castel